VUTNEWSVUTNEWSVUTNEWSVUTNEWSVUTNEWSVUTNEWSVUTNEWSVÉÚTÉŇÚSVUTNEWS

ZPRÁVY INFORMACE NOVINKY ZVUTU

Ročník III. Číslo 1 - leden 1993

Ve čtvrtek 7. ledna za účasti představitelů české vlády, primátorů statutárních měst ČR, akademických a církevních hodnostářů, představitelů spřátelených měst Evropy, poslanců Parlamentu ČR a dalších hostů byly na Nové radnici v Brně zahájeny oslavy 750. výročí udělení královských privilégií městu českým králem Václavem I. Oslav se zúčastnil i náš pan rektor Prof. Ing. Emanuel Ondráček, CSc. Na snímku spolu s ministrem hospodářství ČR Karlem Dybou.

Foto: Přemysl Janíček

DNES V LISTĚ

750 let města Brna - Jmenovaní profesoři, docenti a DrSc. - Z kolegií rektora - Návrh akademického senátu - Nakladatelství VUT - Experimentální počítačová učebna na FE VUT - Konference vodohospodářů - Unikát města Brna - Tragická noc na Listových kolejích - Chcete se stát leteckým inženýrem - Konkurs na kvestora - Výstavy

BRNO-MĚSTO UPROSTŘED EVROPY

750 se zdá být kouzelným číslem - v současné době se objevuje v Brně na sloupech, plakátech, v novinách, v různých zprávách. Je tedy "ve vzduchu" - a jistě se každý, kdo ještě není informovaný, ptá, o co tedy jde.

Takže - o co jde?

Koncem první poloviny třináctého století muselo být Brno už opravdovým městem.Snad byl zde - jak uvádí Zikmund Winter - přínosný i nový kulturní proud, nová sociální kategorie, zřizovaná podle německého práva, jako vyšší forma života hospodářského - tak dochází k zakládání měst.Již fungující město však pro svůj rozvoj potřebovalo právní základ - zřejmě po pečlivé přípravě královskými komořími, městským notářem i městskými představiteli byl tento připraven jako králův glejt a vydán v lednu 1243. Tehdejší doba byla zřejmě převratná, otevírající cestu rozvoji řemesel, měst. Uvědomme si, že jen dva roky před tím, v roce 1241, došlo k zastavení tatarského vpádu do Evropy v bitvě u Olomouce (jistě znáte Svatý kopeček) a tak tyto hordy odtáhly směrem na východ. Prostor zde byl v následujících desetiletích intenzivněji vyplňován německými kolonisty, kteří byli zváni českými králi k povznesení měst a celého hospodářství (je zajímavé, že po 750 letech je to i s tím odchodem na východ a příchodem ze západu vlastně stejné, zase jedna historická paralela).

(Pokračování na straně 3)

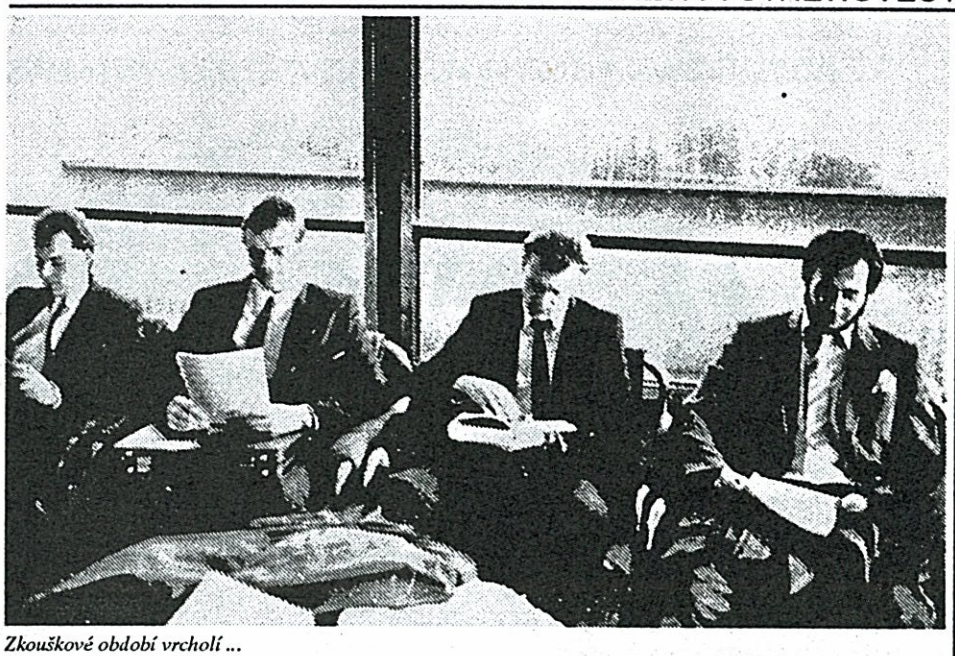

Zkouškové období vrcholí ...

Foto: Přemysl Janíček

BLAHOPŘEJEME

Jmenování profesorů:

• FS

prof. ing. Přemysl Janíček, DrSc.
obor: Mechanika

• FT

prof. ing. Jan Kupec, CSc.
obor: Kožedělná technologie

• FAST

prof. ing. Zdeněk Cimpl, CSc.
obor: Aplikovaná fyzika
pracovník VŠCHT Pardubice

prof. ing. arch. Vladimír Šlapeta, DrSc.
obor: Architektura
pracovník fakulty architektury ČVUT v Praze

Jmenování docentů:

• FS

doc. ing. Vasilij Teš, CSc.
obor: Jakost a zkušebnictví ve strojírenství

doc. RNDr. Jaroslav Polák, CSc.
obor: Materiálová inženýrství a fyzikální metalurgie

doc. ing. Bohumil Hlavenka, CSc.
obor: Ekonomika a řízení strojírenské výroby

doc. ing. Ladislav Ochrana, CSc.
obor: Energetické a kybernetické stroje a zařízení

doc. ing. Ctirad Kratochvíl, DrSc.
obor: Mechanika

dod. RNDr. Jaroslav Pokluda, CSc.
obor: Fyzika

doc. ing. Vojtěch Mišun, CSc.
obor: Mechanika

doc. ing. Luděk Ptáček, CSc.
obor: Materiálové inženýrství a fyzikální metalurgie

• FE

doc. ing. Jiří Svačina, CSc.
obor: Radioelektronika

doc. ing. Jiří Skalický, CSc.
obor: Elektrické pohony

doc. RNDr. Oldřich Coufal, CSc.
obor: Teoretická elektrotechnika

• FAST

doc. ing. Vlastimil Bílek, CSc.
obor: Dopravní stavby

doc. RNDr. Zdeněk Chobola, CSc.
obor: Experimentální fyzika

doc. ing. Jiří Sedlák, CSc.
obor: Pozemní stavby

doc. ing. Bohumil Puchýř, CSc.
obor: Stavební ekonomika a řízení

doc. PhDr. Jan Sedlák, CSc.
obor: Architektura

doc. ing. Rostislav Drochytka, CSc.
obor: Technologie stavebníh hmot

doc. RNDr. Tomáš Ficker, CSc.
obor: Aplikovaná fyzika

doc. RNDr, Hubert Fadrus, CSc.
obor: Čistota toků a čištění odpadních vod

doc. ing. Josef Kos, CSc.
obor: Pozemní stavby

doc. ing. Jaroslav Puchrík, CSc.
obor: Dopravní stavby

doc. ing. Karel Retzl, CSc.
obor. Technologie stavebních hmot

Jmenování doktorů věd:

• FAST

prof. ing. Jaroslav Eichler, CSc.
Vědní obor: Nauka o nekovových materiálech a stavebních hmotách

ing. Helena Jelínková
vědní obor: Měřící technika
ČVUT Praha fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská

Rektorát informuje

- **Od 1. ledna 1993 se VUT stává příspěvkovou organizací.**
- **Kvestor Ing. Jaromír Pěnčík požádal** o uvolnění z funkce kvestora VUT ke dni 28. února 1993. Rektor VUT vzal žádost na vědomí a vypsal na místo kvestora konkurs (podmínky konkursu otiskujeme na poslední straně).
- **Dnem 1. ledna 1993 byla zřízena fakulta** výtvarných umění VUT v Brně - zkratka FaVU VUT v Brně. Řízením fakulty byl pověřen Prof. akad. sochař Vladimír Preclík. Byla stanovena rada fakulty výtvarných umění jako poradní orgán pracovníka pověřeného řízením fakulty.
- **Od 1. ledna přechází Projektový a vývojový ústav VUT v Brně** na samostatné hospodaření v rámci VUT. Znamená to, že PVÚ je účelovým zařízením VUT s převažujícími podnikatelskými činnostmi, je vnitřně samostatné s podřízeností kvestorovi. Z rozpočtu VUT nebude PVÚ dotováno na svou činnost rozpisem neinvestičních prostředků, své výhradně placené služby bude poskytovat na základě právně závazné objednávky a závaznosti finančního plnění. Obdobně jako Nakladatelství VUT bude PVÚ pracovat jako ziskové pracoviště s vyjímkou činností, které jsou v přímém zájmu VUT.

S optimismem do nového roku

Pracovníky rektorátu přivítal v první pracovní den letošního roku na slavnostním shromáždění rektor Prof. Ing. Emnauel Ondráček, CSc.

Poděkoval všem přítomným za vykonanou práci, která byla značně ztížena stěhováním rektorátu na novou lokalitu. Pan rektor řekl, že dnešní den je významný nejen tím, že je prvním pracovním dnem nového roku, ale především je prvním pracovním dnem nového státu - jen několik dní existující České republiky. Pan rektor vyzval všechny spolupracovníky, aby si uvědomili tento historický okamžik a byli si vědomi toho, že dobrou prací vytvářejí nejen dobré jméno školy, ale i našeho nového státu.

(mar)

Omluva redakce

V posledním čísle VUT NEWS si zaúřadoval šotek. V článku "Studenti v číslech" byla zveřejněna chybná informace - a sice, že do bakalářského studia byli na fakultu strojní přijati studenti již na VUT studující. Ve skutečnosti byli do bakalářského studia přijati studenti z odborných středních škol strojního zaměření na základě výběrového řízení. Všem čtenářům se omlouváme.

Jako součást oslav 750. výročí města Brna je v budově Staré radnice instalována výstava "Brno - město uprostřed Evropy". Pan rektor si na výstavě prohlíží významné archivní dokumenty o městě Brně.

Foto: Přemysl Janíček

NÁVRH AKADEMICKÉHO SENÁTU

ZMĚNY FUNKČNÍHO OBDOBÍ ?

Prozatím platí, že nově zvolené akademické senáty vzápětí po svém ustavení organizují volby rektora a děkanů. Je bezesporu, že je žádoucí v zájmu udržení kontinuity práce, aby nedocházelo k výměnám všech akademických funkcionářů. Je tedy žádoucí, aby voliči, a těmi jsou senátoři, byli dobře seznámeni s dosavadní činností rektora, prorektorů, děkanů a proděkanů a dle toho volili. Domníváme se, že toto jsou schopni podstatně lépe posoudit senátoři, kteří již jistou dobu zblízka sledovali činnost vedení školy (fakulty). Na druhé straně se domníváme, že výměna členů senátu v rámci voleb bude značná, a proto přenos znalostí minulého senátu bude malý. Proto navrhujeme, aby funkční období akademických senátů začínalo o rok dříve než funkční období akademických funkcionářů, tedy volby ak. funkcionářů by senáty vypisovaly až asi po roce své činnosti.

Další změnu, kterou dáváme k úvaze, je změna termínu voleb, prozatím se volby senátu konaly na začátku zimního semestru a volby rektora (děkanů) na přelomu kalendářních roků. Nepovažujeme to za šťastné vzhledem k tomu, že se jedná o období plné dalších aktivit (např. příprava rozpočtu atd.). O potřebném klidu na předání funkcí se vůbec nedá mluvit. Navrhujeme proto, aby se volby jak senátu, tak i rektora a děkanů konaly vždy koncem letního semestru s tím, že nově zvolení senátoři, resp. funkcionáři by se ujímali funkce na podzim se začátkem školního roku. Prázdniny by sloužily pro předání funkcí.

Otázkou je, jak v případě přijetí tohoto návrhu, přejít na systém nových funkčních období. Navrhujeme tento postup :

nynější senáty by koncem letního semestru tohoto roku vypsaly volby do senátů. Staré senáty by zůstaly ve funkci do konce prázdnin, ale nové senáty by se již sešly a připravily se na svoji činnost (volba předsedy, ustavení komisí, seznámení se s dokumenty (VŠ zákon, statuty atd.) a důležitými usneseními minulých senátů. Začátkem školního roku 93/94 by nový senát převzal funkci.

S odstupem asi jednoho semestru by pak nové senáty vypsaly volby rektora a děkanů, kteří by po zvolení ihned převzali funkci (funkční období stávajících funkcionářů by se tedy neprodloužilo). Funkční období nově zvolených funkcionářů by pak bylo prodlouženo o jeden semestr, čímž by byl umožněn přechod na nový časový systém.

Další volby do senátů by se konaly v letním semestru školního roku 95/96 a volby rektora a děkanů v letním semestru 96/97 s tím, že funkce by se zvolení ujali vždy začátkem následujícího školního roku.

Bylo by nanejvýš vhodné, má-li být tento časový plán přijat, aby jej akceptovaly všechny fakulty VUT. Proto se obracíme na akademickou obec a především na akademické senáty s tímto návrhem, který rozhodně nepovažujeme za jediný možný, a vyzýváme je k diskusi o tomto návrhu. Koncem února nebo začátkem března bychom pak chtěli uskutečnit "valnou hromadu všech akademických senátů VUT", kde bychom se na řešení mohli ujednotit. Samozřejmě na této hromadě lze projednat další problémy, které jsou společné všem senátům, a proto Vás vyzýváme, aby jste v předstihu seznámili širší akdemickou obec, co považujete za potřebné řešit a s Vašim návrhem řešení (hledat řešení až na hromadě nebude asi schůdné). Tuto informaci dejte prosím v dostatečném předstihu též AS VUT.

V zájmu rychlé informace akademické obce publikuji tento názor ve VUT News dříve, než byl projednán v akademickém senátu školy, i když AS byl již s myšlenkou tohoto řešení seznámen a nebyly proti ní zásadní námitky. Proto prozatím berte tuto informaci jako naši osobní iniciativu.

Ing. Simeon Zmrzlý, CSc.,
Ing. Pavel Bureš,
členové AS VUT

BRNO-MĚSTO UPROSTŘED EVROPY

(Dokončení ze strany 1)

Glejt byl potvrzením a tedy kodifikací velkého počtu práv a privilegií, což dávalo pevný právní základ dalšího rozvoje města. Je pro nás jistě zajímavé, že tak rozsáhlý a důležitý soubor práv a privilegií od českého panovníka vůbec nemá v zemích koruny české obdoby a jen některá města se mohou podívat do svých archivů na obdoby: Jihlava dostala městská práva v roce 1249, i Bratislava byla až za Brnem, pražská obdoba vlastně není... Královských měst bylo s koncem třináctého století v zemích koruny české jen tři desítky, většinou měla do 5 tisíc obyvatel. Pokud se Vám to zdá málo, tak prosím - Hamburk, Norimberk i Frankfurt na Mohanem měly ještě ve XIV. století do 10.000 obyvatel, Drážďany dokonce v XV.století jen 5 tisíc. Zde se sluší uvést opět odstavec z knihy Z.Wintra - co to vlastně město bylo:

"Města všude, kde je zařizovali, proměnila časem život po stránce právní a sociální, hospodářské i politické. Město bylo společenstvo organizované, kollektivní organism, právní osoba, korporace samosprávná, jež volně mohla nakládati jměním svým, stejně tak i jeho členové, měšťané. Město bylo korporace nadaná mocí soudnou, mohoucí ve svých zdech uznaným principem většiny hlasů stanoviti sobě pravidla i zákony,ukládati si platební a jiné povinnosti,nadaná ochranou i privilejem živnosti a trhu."

V Brně tedy bylo vydáno tzv. "Velké" a "Malé" právo, opatřené pečetí krále Václava. Můžete je vidět na výstavě ve Staré radnici a je dobré, když na sebe necháme dýchnout tu atmosféru a potřebu doby, vyjádřenou latinsky na dvou pergamenech (dva snad proto, že se nakonec při psaní ukázalo, že pro takový rozsah není dostatečně velká kůže jedna). Píše se zde o závažích, poctivé míře. Také o trestech, formě výslechu, nezávislé hospodářské komoře, právech jednotlivce.Z českého překladu tedy vybíráme:

"Přejeme si také, aby každý, kdo bydlí ve městě, měl veškerá práva měšťana jak na soudu, tak v placení berní, a že má být osvobozen od veškerého mýta.

Rozhodli jsme také, aby čtřiadvacet přísežných měšťanů věrně podle svého uvážení uspořádalo záležitosti tržní a jiné, které se týkají cti a prospěchu města a že tato ustanovení nesmí narušovat rychtář, měšťané, ani nikdo jiný.

Nadto přikazujeme, aby každý, u něhož byla shledána nesprávná míra nebo váha aneb nějaký nesprávný druh závaží, zaplatil rychtáři pět talentů".

Snad je třeba se vrátit do dnešních dnů a rozhlédnout se, co pro oslavy (sponzorované řadou firem pod organizováním známé SNIP Co) a uvědomění si historických paralel i zisků můžeme udělat my všichni. Jde také o sdělení světu, že zde jsme, že něco umíme a že chceme vědět více. To vše by se mohlo podařit v akcích, chystaných jednotlivými brněnskými fakultami pro letošní rok a zejména v konci roku, kdy se závěrem oslav - v prosinci - by mohla být uspořádána konference, ukazující na dosavadní výsledky všech vysokých škol v Brně i možnosti a cíle, které zde jsou, pro naplnění nosného hesla oslav: Brno - město uprostřed Evropy. Není pozdě - je třeba udělat inventuru možností a přihlásit se zástupci naší školy v komisi oslav.

Ing.Zdeněk Pospíchal
radní města Brna
a zástupce VUT v komisi oslav -750-

Z kolegií rektora

V úterý 5. ledna se konalo první kolegium rektora v letošním roce. Kolegium rektora bylo rozšířeno o nového řádného člena Prof.akademického sochaře Vladimíra Preclíka, pověřeného řízením fakulty výtvarných umění, která byla akreditována k 1. lednu 1993.

Na začátku jednání pan rektor zhodnotil uplynulý rok, označil jej za rok úspěšný a poděkoval všem za práci, kterou přispěli k dobrému jménu VUT.

S výsledkem finančního rozpočtu za rok 1992 krátce seznámil kvestor Ing. Jaromír Pěnčík. Rozpočet školy v loňském roce nebyl překročen - zůstala rezerva na nepředvídatelné výdaje - asi 1 milión Kčs. V dalším jednání kolegium přikročilo již k letošnímu roku - zabývalo se rozpočtem na tento rok, platovými úpravami a dislokací VUT.

Také druhé lednové kolegium mělo na programu dislokace fakult a finanční rozpočet na rok 1993. Jelikož jednání kolem rozpočtu stále probíhají, přineseme podrobnější informace až po jejich ukončení.

Kolegium se zabývalo i přípravou přijímacího řízení na VUT - pan rektor řekl, že záměrem školy je nepřipustit výrazný pokles studentů.

Doc. Ing. Miloslav Keřkovský, CSc., pověřený výkonem funkce děkana podnikatelské fakulty, navrhl, aby slavnostní inaugurace fakulty se konala 1. října 1993. Vedení školy rozhodlo, aby tento den se stal dnem inaugurace všech nových fakult, a aby tato slavnost byla zahrnuta do programu oslav 750. výročí města Brna.

Česká hospodářská a obchodní komora nabídla VUT členství v komoře, kolegium se rozhodlo nabídku akceptovat.

Prorektor pro zahraniční styky, Prof. Ing. Petr Vavřín, DrSc., kolegiu sdělil, že v rámci projektu TEMPUS odjíždí šest studentů VUT na Technickou univerzitu v Lynghby. Účelem zahraniční stáže je vypracování dilomové práce.

Marcela Klíčová

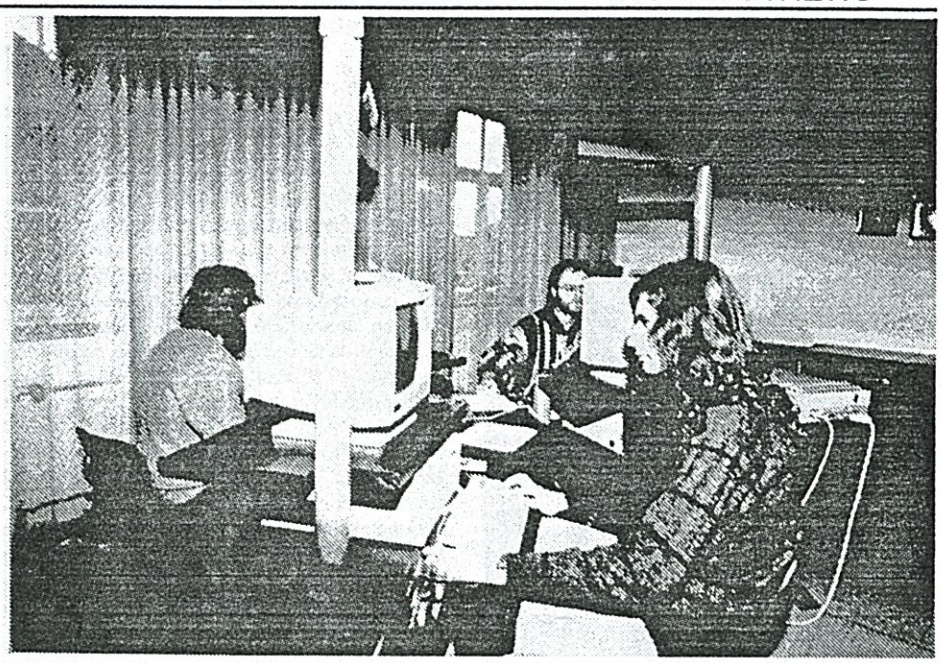

Pohled do experimentální počítačové učebny na FE VUT

Foto: Jan Hamerský

Experimentální počítačová učebna

Na katedře automatizace a měřící techniky fakulty elektrotechnické VUT byla uvedena do provozu nová experimentální počítačová učebna.

Vznikla z iniciativy Prof. Ing. Petra Vavřína, DrSc., Doc. Ing. Jozefa Honece, CSc. a Ing. Václava Jirsíka. Nová učebna vznikla z potřeby ústavu mít prostor, kde by studentům byla poskytnuta možnost praktické práce s počítači a zároveň zde mohou být pořádány příležitostné přednášky, vztahující se k problematice technické kybernetiky, místnost je vybavena promítacím zařízením. Dále učebna poskytuje prostor a zařízení pro výzkum a praktické ověření v oblasti měřící techniky.

Učebna vznikla spoluprací s fakultou architektury VUT, kde se na řešení interiéru účastnil Ing. arch. PhDr. Karel Schmeidler, CSc. Byly využity poznatky a z řešení výzkumného úkolu "Rozvoj českých vysokých škol - vliv změn v organizaci, funkci, struktuře a financování vysokých škol na novou výstavbu, dostavbu a modernizaci", kterou zpracovává výzkumný tým FA VUT pod vedením Prof. Ing. arch. Milana Moráně, CSc. pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Proto se při řešení interiéru vycházelo z možností financování vysokých škol, z moderních pedagogických a didaktických teorií i z trendů rozvoje technických audiovizuálních výukových prostředků. Byl kladen důraz na optimalizaci vztahu člověk-počítač zohledněním ergonomických a estetických požadavků. Pracovní místa u počítačů jsou sestavena do nekonvenčních sestav tak, aby bylo zaručeno jak nerušené prostředí pro práci, tak variabilita sestav a účastníků i flexibilita zařízení a zapojení. Úměrně požadavkům bylo voleno i barevné řešení interiéru. Řešení respektuje i stránku sociologickou s důrazem na spolupráci v dyádách a triádách.

Jak je vidět ze zájmu o práci v nové experimentální počítačové učebně, setkalo se u studentů, její zřízení i výtvarné řešení s příznivým ohlasem.

Ing. arch. PhDr. Karel Schmeidler, CSc.

Tragická noc na Listových kolejích

Ti, kteří v noci z 15. na 16. prosince byli svědky neštěstí na Listových kolejích, na tuto prosincovou noc asi nikdy nezapomenou. Život Petru Čerešňovi, studentovi elektrotechnické fakulty, tím bohužel nevrátí. Co se vlastně stalo?

Celá akce začala úplně nevinně - malá, studentská recese. Studenti IV. ročníku FE VUT organizovali "horolezecký vánoční výstup na koleje". Lezlo se uvnitř budovy, mezi schodištěm. Akce nebyla vedení školy nahlášena a tedy ani povolena. Vrátní, kteří tu noc sloužili několikrát - bohužel marně - studenty vyzvali, aby této činnosti zanechali.

Při slaňování se Petr Čerešňa, student IV. ročníku FE, neudržel a spadl z pátého poschodí do suterénu. Přivolaná sanitka byla na místě za chvíli, ale sloužící lékař mohl již pouze konstatovat smrt studenta. Je krátce po půlnoci a případ začíná vyšetřovat policie. Akce začala kolem dvacáté hodiny, prvních minut nového dne 16. prosince se už Petr nedožil.

Jak mi sdělil tiskový mluvčí Městského ředitelství Policie ČR v Brně, poručík Dr. Petr Pernica, případ byl vyšetřován pracovníky kriminální služby Městského ředitelství Policie ČR v Brně. Případ byl uzavřen, kvalifikován jako nešťastná náhoda s podílem alkoholu. Cizí zavinění nebylo zjištěno. Potud strohá policejní zpráva. Pak mi Dr. Pernica řekl: "Hloupá studentská recese s tím nejnešťastnějším koncem. Zbytečná smrt mladého kluka."

Bezprostředně po tragédii rektor VUT adresoval studentům výzvu, kde je nabádá k zamyšlení nad jejich způsobem života a varuje před lhostejností ke svému okolí. V druhé polovině ledna vydává rektor mimořádná opatření pro koleje VUT v Brně, která značně posilují pravomoc ředitele Správy kolejí a menz.

Marcela Klíčová

Zkoušky z ekologie

VUT v Brně - oddělení ekologického inženýrství a SEPARA Brno, spol. s r.o., pořádají seminář - příprava ke zkouškám odborné způsobilosti k posuzování vlivů na životní prostředí dle vyhlášky 499/92 Sb. Výuka v kursu je připravena tak, aby se jeho absolventi mohli podrobit zkouškám na ministerstvu životního prostředí (zákon 244/92 Sb.).

První běh kursu začal v úterý 19. ledna - proběhne formou čtyř třídenních seminářů.

Kurs je součástí programu VUT pro celoživotní vzdělávání, opakovat se bude podle zájmu uchazečů. Přihlásit se můžete na strojní fakultě VUT.

(mar)

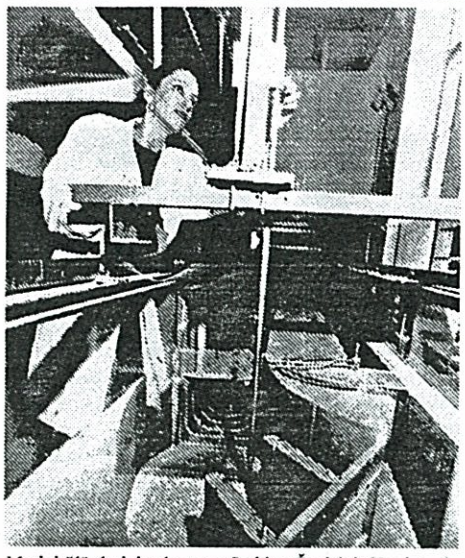

Model říční elektrárny na Labi v Českých Kopistech. Na snímku technička Pavla Kozlová

Foto: Přemysl Janíček

75 let laboratoře vodních staveb

Unikát města Brna

Den 4. květen 1914 vstoupil do historie nejen Vysokého učení technického v Brně, ale i samotného města Brna. Tento den začíná Prof. Dr. Antonín Smrček budovat v přízemí budovy tehdejší České vysoké technické školy v Brně na Veveří 95 - v pavilonu "B" - laboratoř vodních staveb. Vzhledem k probíhající první světové válce se práce značně protáhly a tak s prvními pokusy mohlo být započato až roku 1917. Pokusy s proudící vodou se mohly začít provádět až roku 1919, kdy byla dokončena montáž čerpadel a kovových zařízení.

Laboratoř dodnes slouží výukovým a výzkumným účelům. Probíhají zde laboratorní cvičení z hydrauliky, vodohospodářského výzkumu a diplomové práce, které si studenti z této problematiky zvolili.

Výzkumné zaměření laboratoře je orientováno převážně na modelový výzkum konkrétních hydrotechnických objektů a do oblasti teoretické hydrauliky. V tradici založené Prof. Smrčkem se úspěšně pokračuje. S výsledky prací prováděných v laboratoři je odborná veřejnost seznamována na četných domácích i zahraničních konferencích a samotné firmy projevují o výzkum v laboratořích zájem. Při příležitosti významných výročí laboratoře jsou pořádány vědecké konference s mezinárodní účastí.

V letošním roce, kdy město Brno slaví 750. výročí udělení královských privilegií, stojí za připomenutí, že laboratoř vodních staveb je nejstarší laboratoří v České republice a patří tak mezi unikáty města Brna.

Ale i činnost laboratoře v poslední době stojí za povšimnutí. V letech 1989 - 1990 byl pro Hydroconstruct Steyer Austria prováděn modelový výzkum VD GRIES na řece Salzach. Model objektu byl vystaven na "stoleté výstavbě" v Praze a nyní je na TKW Salzburg.

Celá řada modelových zkoušek se provádí při ověřování vybraných atypických objektů na rekonstruované síti kmenových stok v městě Brně. Laboratoř se také zasadila o první aplikaci dešťových separátů v obci Benešov u Boskovic.

(JV)

VĚDECKÁ KONFERENCE VODOHOSPODÁŘŮ

BEZ SPOLUPRÁCE SE NEOBEJDEME

K 75. výročí zahájení experimentálního výzkumu v laboratoři vodních staveb na Veveří 95 uspořádal obor vodního hospodářství a vodních staveb stavební fakulty VUT v Brně ve dnech 9. až 11. prosince loňského roku vědeckou konferenci s mezinárodní účastí. Záštitu nad konáním konference převzal pan rektor Prof. Ing. Emanuel Ondráček, CSc. a pan děkan stavební fakulty Doc. Ing. Alois Materna, CSc.

Na organizaci konference se podílely všechny ústavy a pracoviště vodohospodářského oboru. Pěkným a důstojným místem konání konference se stala nová budova rektorátu VUT na Kounicově ulici.

Na konferenci bylo předloženo 108 vědeckých a výzkumných příspěvků. Z toho 11 příspěvků zahraničních autorů ze SRN, Belgie, Rakouska, Ruska, Polska a Makedonie a 34 příspěvků ze Slovenska. Příspěvky jsou vytištěny ve dvoudílném sborníku konference, který obdrželi všichni autoři příspěvků a účastníci konference. Zbytek nákladů je ještě zájemcům k dispozici v laboratoři vodních staveb na Veveří 95.

Konference se zúčastnilo více než stovka našich i zahraničních odborníků. Na společném úvodním zasedání, které se konalo 9. prosince, pozdravili účastníky konference rektor VUT Prof. Ing. Emanuel Ondráček, CSc. a děkan FAST Doc. Ing. Alois Materna, CSc. Ve svých projevech seznámili přítomné s předpokládaným rozvojem VUT a stavební fakulty. Jménem Magistrátu města Brna vystoupil náměstek primátora Ing. Milan Šimonovský, který připomenul jubileum 750ti let založení města Brna a seznámil přítomné s představami městského magistrátu o dalším rozvoji vysokého školství v Brně.

Další část jednání byla věnována vystoupením zahraničních hostů a diskusi k jejich příspěvkům.

Na závěr prvního dne konference byl uspořádán v prostorách hotelového domu Královopolské strojírny společenský večer, kde proběhla řada neformálních setkání spojených s navázáním odborných i osobních kontaktů a jednání o další vědecké spolupráci.

Druhý den probíhalo jednání ve třech odborných sekcích : vodní stavby, vodní hospodářství krajiny a vodní hospodářství obcí. V přednesených příspěvcích a v následující obšírné rozpravě byla probrána řada aktuálních vodohospodářských i ekologických otázek. Přítomní odborníci z praxe se zajímali o nejnovější aspekty teoretických řešení vodohospodářských problémů, učitelé se pak dozvěděli o některých aktuálních problémech praxe.

Účastníci konference se shodli na tom, že složité otázky vodohospodářské a ekologické problematiky nelze řešit izolovaně, ale k jejich vyřešení je zapotřebí spolupráce odborníků různých profesí a odborníků z různých pracovišť. To klade zvýšené nároky na spolupráci a koordinaci činnosti odborných a vědecko-výzkumných pracovišť, ale také na spolupráci s pracovníky z praxe, kteří realizují nebo provozují vodohospodářské a ekologické stavby, a jejichž poznatky a požadavky mohou výrazně ovlivnit jak koncepční, tak detailní řešení dané problematiky.

Poslední- tedy třetí den konference byl věnován odborné exkurzi účastníků konference po laboratořích vodohospodářského oboru - a to v objektech Veveří 95 a v Kníničkách. Do programu dne byla zahrnuta návštěva soustavy vodních děl Dalešice - Mohelno a stálá výstava obrazů Alfonse Muchy v galerii v Moravském Krumlově.

Hodnotíme-li konferenci z pohledu informovanosti široké odborné veřejnosti o činnostech a aktivitách vodohospodářských pracovišť a z pohledu navázání nových pracovních a osobních kontaktů a vzájemné spolupráce s tuzemskými, ale i zahraničními pracovníky a pracovišti, pak můžeme konstatovat, že konference splnila beze zbytku představy a cíle, které si organizátoři při její přípravě předsevzali.

Doc. Ing. Vlastimil Stara, CSc.
Doc. Ing. Jaroslav Maleňák, CSc.

Modelování dešťového odlučovače. Na snímku Doc. Ing. Jaroslav Veselý, CSc. a technička Pavla Kozlová

Foto: Přemysl Janíček

NAKLADATELSTVÍ VUT

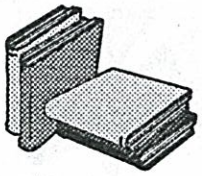

NOVÝ ROK - NOVÉ HOSPODAŘENÍ

Úvodem několik informací o charakteru vydavatelské práce o "historii" této činnosti na vysokých školách a důvodech vzniku Nakladatelství VUT.

Vydávání publikací lze rozdělit do dvou výrobních fází. Ta první je vydavatelská činnost, kam patří tvorba edičního plánu, uzavírání nakladatelských smluv, uzavírání dohod pro pracovníky, kteří se podílejí na tvorbě předloh a recenze rukopisu, zajištění redakčních prací a konečně vyúčtování honorářů a odměn z dohod. Druhá fáze je realizace rukopisu či předlohy tiskem. K tomu pak vydavateli slouží buď externí tiskárna nebo, má-li vlastní, realizuje svoje publikace zde. Pochopitelně lze obě možnosti kombinovat vzhledem k technickým podmínkám tisku a ekonomické výhodnosti.

Před rokem 1989 každá větší vysoká škola měla svůj útvar či vyčleněné pracovníky pro vydavatelskou činnost. Tento útvar buď skripta kompletně zadával některému ze státních nakladatelství (SNTL, SPN), nebo je vydavatelsky zpracoval a zadal do tisku externí tiskárně či do vlastního výrobního zařízení. Většina škol měla provozy, které sloužily k částečnému zabezpečení tisku skript a k operativnímu rozmnožení různých jiných tiskovin potřebných pro chod školy.Nutno podotknout, že tyto provozy se vesměs vyznačovaly špatným technickým vybavením a méně kvalifikovaným personálním obsazením. Tato skutečnost byla odvislá od finanční situace škol, dále rovněž situací na trhu, kde byla minimální možnost, např. nákupu maloofsetových strojů, a konečně nízkého platového zařazení pracovníků provozu s nemožností jejich hmotné zainteresovanosti. Již před rokem 1989 se však pozornost vedení mnoha vysokých škol zaměřila na zvýšení výrobní kapacity těchto tiskárenských provozů. Popudem k tomu bylo několikeré zvýšení cen polygrafických výrobků.

Po roce 1989 nastala zcela nová situace. Padl monopol velkých nakladatelství na tuto činnost a mnohá se zhroutila s ním. Pokud se úplně nerozpadla, zacílila svůj zájem na zcela odlišnou oblast. V žádném případě nejsou ochotna vydávat ztrátové tituly. Tato skutečnost se týká především skript a učebnic, které byly dotovány z prostředků ministerstva školství. Každé nakladatelství, pokud není účelově dotováno, si musí svojí vydavatelskou činností na sebe vydělat. Musí vydávat tituly, po nichž je na trhu poptávka, a z tohoto zisku se pak mohou, alespoň částečně, hradit ztráty u proděleních titulů, jakými např. skripta jsou. Rovněž tak nelze předpokládat velkou finanční návratnost u odborných a specializovaných vědeckých prací. Zde ovšem vstupuje jiný faktor a sice nesporná potřebnost těchto publikací. Nelze předpokládat, že se jejich vydáváním budou zabývat nakladatelství vznikající, či pracující na výlučně tržním principu. Nést tyto ztráty si mohou dovolit pouze ta, jež jsou účelově zřízena pro určitou oblast vydávané literatury, jsou dotována v rámci stanovené koncepce, s těmito ztrátami kalkulují, ale svojí činností, zároveň ekonomicky výhodnou, se je snaží minimalizovat.

Publikační činnosti je svým dopadem nedílnou součástí výchovy a vzdělání. Je rovněž velmi zřetelnou prezentací vydavatele, je to způsob, jak lze proniknout do povědomí odborné veřejnosti. Tento fakt si většina vysokých škol uvědomila a založila svá vlastní nakladatelství či vydavatelství (Univerzita Karlova, ČVUT, Masarykova univerzita, Univerzita Palackého, a dlužno dodat i my). Kalkulace, proč se tak stalo vyplývá z výše citovaných důvodů a příčin. Od tohoto počinu se pak odvíjí další úvahy. Nakladatelství či vydavatelství, vlastnící výrobní prostředky k přímé realizaci svých titulů, má vždy nesmírnou výhodu v tom, že může jednak velmi rychle reagovat na jakýkoliv požadavek a pak tu hlavní, že ho výroba přijde levněji. Tato lacinější výroba může pak, alespoň částečně, saturovat ztráty vzniklé vyplácením autorských honorářů nebo případnou neprodejností titulu.

Tolik úvodem a nyní k problematice Nakladatelství VUT. Nakladatelství vzniklo na základě rozhodnutí ministerstva kultury v lednu 1991 s oprávněním vydávat publikace zejména z oblasti odborné technické literatury. Bylo zřejmé, že se konstituuje nové zařízení, které se může plnohodnotně rozvinout až za jistých legislativních a administrativních podmínek, které vznikly od ledna tohoto roku. Jestliže dosud byla jeho hlavní náplní realizace edičního plánu skript, pak do budoucna je uvažováno s dalšími edičními plány, a sice s vytvořením edice výdělečných publikací, tj. různých příruček, jež by obsáhly oblast průmyslu a odborné veřejnosti. Tyto publikace budou vydávány po průzkumu trhu s garancí finanční návratnosti a pochopitelně distribuovány v republikové knihkupecké síti. Další uvažovanou edicí je vydávání odborných a vědeckých prací, které buď mohou sloužit jako učebnice, anebo to jsou díla základního významu, sloužící k reprezentaci vědecké úrovně školy. Obě edice názorně ilustrují vydavatelskou politiku nakladatelství. Na jedné straně je nesporné, že po určitých publikacích je na trhu poptávka, zde můžeme jít na získání prostředků, z nichž je pak možné hradit ztráty vzniklé vydáváním skript či specializovaných děl. Tím se vytvoří příznivé podmínky pro vydávání a rozšiřování odborné a vědecké literatury technických oborů. Předpoklad uskutečnění této perspektivy z hlediska odborného je v pedagogickém a vědeckém potenciálu školy, z hlediska hospodářského pak úpravou administrativních podmínek a předpisů takovým způsobem, že makladatelství má možnost investovat do těchto projektů.

Od 1.ledna t.r. přešlo Nakladatelství VUT na základě příkazu rektora VUT na samostatné hospodaření v rámci školy. Tímto rozhodnutím byl učiněn významný předěl ve vývoji nakladatelství. V praxi to znamená, že si musí svojí činností na sebe vydělat. Poskytuje výhradně placené služby na základě právně závazné objednávky se závazností finančního plnění. Ve vydavatelské činnosti v přímém zájmu VUT je nakladatelství neziskovým pracovištěm. Opouští se tímto systém přidělování rozpočtu, ze kterého je následně hrazena veškerá publikační činnost na VUT. Za tohoto stavu bylo velmi těžké, téměř nemožné, stanovit priority ve vydávání a míru jejich potřebnosti. Každý viděl tuto problematiku ze svého úzkého pohledu a peníze, vynaložené na tu kterou publikaci ho víceméně nezajímaly. Nyní se situace radikálně změní, neboť všechny zakázky budou hrazeny objednavatelem. Jestliže dosud nakladatelství vedlo tři druhy evidence zakázek (skripta, neplacené a placené zakázky), vede od 1.1.1993 evidenci jednu, a to zakázky placené. Finanční prostředky vyhrazené na ediční činnost a jiné tisky soustředěné dosud v rozpočtu nakladatelství, byly poskytnuty

(Dokončení na straně 7)

Pracovník Nakladatelství VUT Aleš Luffer při zpracování sazby na počítači

Foto: Přemysl Janíček

NAKLADATELSTVÍ VUT

(Dokončení ze strany 6)

přímo fakultám. Pro informaci jim nakladatelství poskytlo údaje o nákladech vynaložených na tuto činnost. Tyto údaje jsou pouze rámcové (na základě vzniklých nákladů za rok 1992). Dále bude věcí fakulty samé, kolik si na publikační činnost vyčlení finančních prostředků.

Fakulty, rektorát, či přímo jednotlivá pracoviště školy si pak v plné výši hradí objednané zakázky. Nutno dodat, že se jedná o úplatu neziskovou, která saturuje pouze mzdy, materiál a ostatní přímé náklady, včetně správní režie.

Nově vzniklou situaci lze závěrem shrnout do několika bodů:

Nakladatelství nebude mít vyčleněné prostředky na ediční činnost.

Nemá prakticky žádný rozpočet mimo zálohu na materiál a autorské honoráře na volné tituly, u nichž bude garantována finanční návratnost. Tato částka bude však škole koncem roku či v dohodnutém termínu vrácena.

Nakladatelství má možnost vydávat ve své režii ty tituly, u nichž sezná finanční návratnost.

U plně hrazených titulů fakultami se budou převádět finanční prostředky z prodeje skript na jednotlivé fakulty. U titulů vyráběných v režii nakladatelství půjde tato částka na konto nakladatelství.

Nakladatelství bude podle svých výrobních kapacit rovněž realizovat objednávky externích subjektů za plnou úhradu a s kalkulací zisku.

Lze právem předpokládat, že v tomto systému vydávání publikací bude uplatněn v co největší míře princip hospodárnosti, poněvadž každé pracoviště si své publikace a jiné zakázky bude přímo financovat ze svého rozpočtu. Tento systém umožňuje také zcela jasný pohled na výdaje jednotlivých pracovišť ve sféře jejich publikační činnosti, a že je stimulující pro práci nakladatelství, to myslím není třeba dodávat.

PhDr. Tomáš Čermák
Nakladatelství VUT

Autorka článku nastupuje k měřícímu letu na motorovém kluzáku L-13W "Vivat" během odborné praxe na letišti v Medlánkách. Vpravo proděkan strojní fakulty Doc. Ing. Vladimír Daněk, CSc.

Foto: Přemysl Janíček

Chcete se stát leteckým inženýrem?

Ráda bych Vás seznámila se svými zkušenostmi ze studia na katedře letadel. Jak sám název napovídá, jedná se o studium zaměřené na konstrukci letadel. Student zde postupně získává ucelený přehled o všech etapách vývoje letadla, od rozboru aerodynamiky letounu, přes pevnostní řešení konstrukce draku letounu, až po technologii jeho výroby v leteckých továrnách.

Vysoká úroveň zde přednášených předmětů je zabezpečena vysokou odborností pracovníků katedry a jejich mnohaletou zkušeností z praxe. Poměrně malý počet studentů přijímaných na katedru dovoluje individuální přístup vyučujících i práci se špičkovým počítačovým vybavením katedry. Dvě pracovní stanice od firmy Digital jsou zde studentům k dispozici při vypracování projektů zadaných katedrou i k řešení vlastních nápadů. Zde, s podporou vyučujících, mohou studenti uvádět své nadšení pro letectví ve skutečnost.

K největším zážitkům studia jistě patří týdenní pobyt na letišti v Medlánkách. Studenti, pod vedením instruktora, provádějí kontrolní a měřící lety v motorovém kluzáku Vivat, který je ve společném užívání aeroklubu Medlánky a naší katedry. Mohou tak získat vlastní zkušenosti s chováním letounu ve vzduchu a mohou si přitom také trochu zapilotovat. Pro některé studenty jsou to první lety, pro jiné, sportovní letce, jen další z řady letů. Všichni, nováčci i zkušení piloti, svorně přiznávají, že létání je sport, který nikdy nezevšední, a jehož krásu lze jen těžko vyjádřit.

Důležitou součástí výuky jsou také odborné exkurze do leteckých podniků v Československu. Letos jsme například navštívili Výzkumný a zkušební letecký ústav v Praze a Motorlet v Jinonicích. Ve VZLÚ jsme si prohlédli dva aerodynamické tunely a pevnostní statickou aerodynamickou zkušebnu letounů. V Motorletu nás zase seznámili se zdejší tradiční výrobou leteckých motorů. V našem regionu jsme pak v rámci výuky konstrukce letadel navštívili akciové společnosti Let Kunovice, který se zaměřuje na výrobu malých dopravních letounů, známých jako L410 Turbolet a L610 a Moravan Otrokovice, který vyrábí lehké sportovní letouny. Exkurze přispívají k prohloubení znalostí získaných v průběhu studia.

Studenti mají také možnost rozvinout své vzdělání na univerzitách v zahraničí. Například v minulém školním roce, v rámci mezinárodního projektu Tempus sponzorovaného Evropským společenstvím, odjelo na půl roku z naší katedry studovat pět studentů na univerzity ve Velké Británii, Německu a Holandsku. Naši studenti se v zahraničí svými znalostmi dobře uplatnili, takže např. jeden z nich získal od tamější univerzity stipendium pro další studijní pobyt.

Studium letadel je náročné, protože letectví je stále jednou z nejvyspělejších oblastí techniky. Náročnost však spočívá jen v zodpovědném přístupu ke studiu a nic mu neubírá na jeho zajímavosti. Proto Vás zvu objevovat tajemství létajících strojů, které dopomohly člověku vidět svět z ptačí perspektivy.

Marcela Sapáková

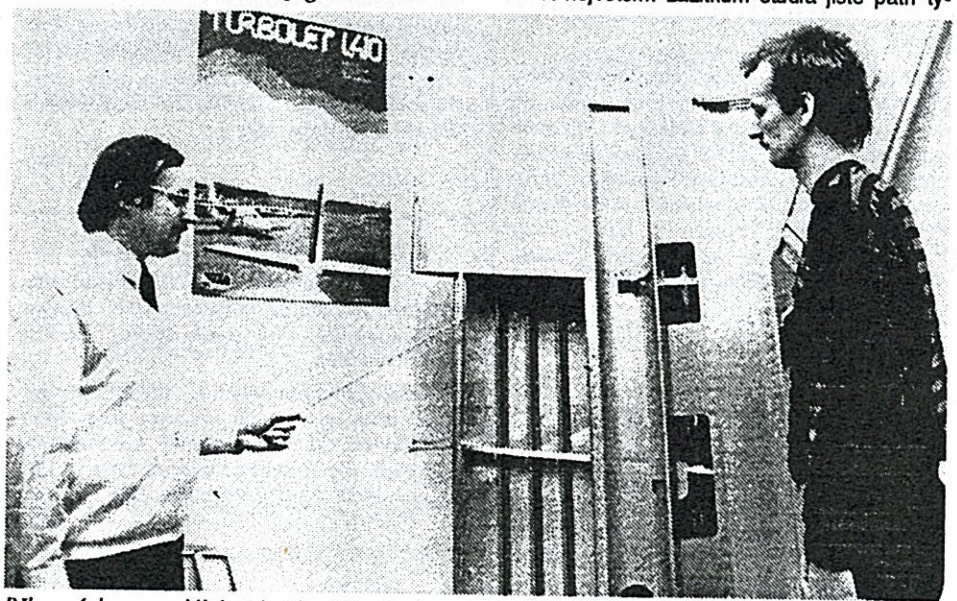

Během výuky ve speciální učebně letadel mají studenti možnost si teorii konfrontovat s praktickým řešením na řadě ukázek typických leteckých konstrukcí. Učitel katedry letadel Doc. Ing. Vladimír Daněk, CSc. v diskusi se studentem u křídla L-13 "Blaník".

Foto: Přemysl Janíček

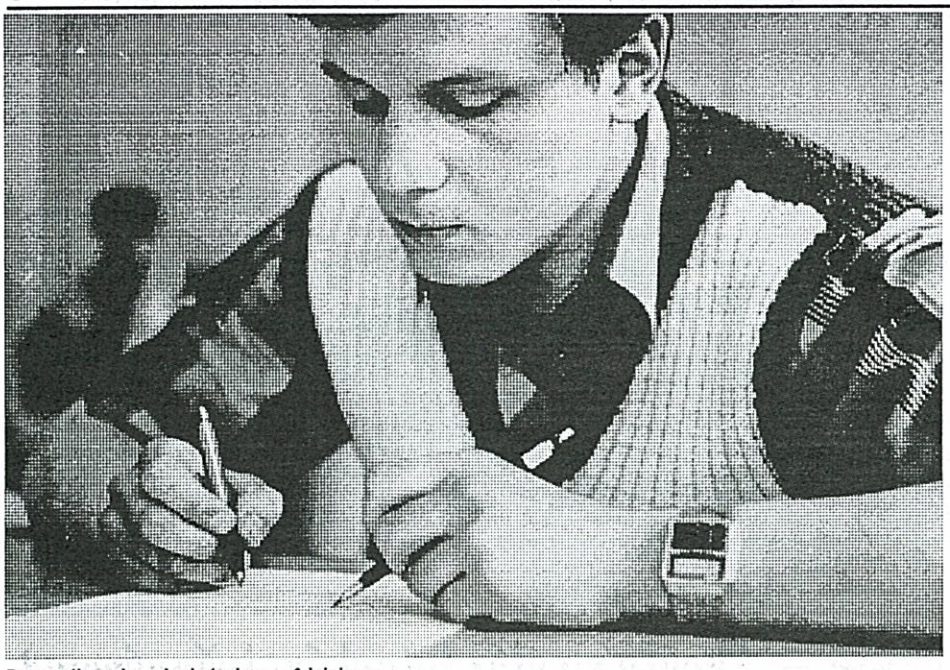

Do nového roku s dvojnásobnou efektivitou ...

Foto: Přemysl Janíček

Zdraví z bufetu

Bufety, kantýny, občerstvení - a kdoví jak se tyto oázy pracovišť ještě nazývají, jsou místa, kde dostanete ledacos koupit - ne vždy to, co zrovna potřebujete, ale vždy tam naleznete něco k obnově sil, a proto jsou to místa většinou oblíbená.

Obdobným zařízením je i bufet v budově strojní fakulty. Sortiment zboží je zde pestrý - mimo potraviny zde lze koupit i ovoce, drogistické zboží a rozbije-li se vám v kanceláři jediný hmek, stačí zaběhnout do bufetu. Na nedostatek zákazníků si zde také nemohou stěžovat, fronta často "sahá" až ke dveřím, ale všechna čest - obsluha je rychlá. Za pultem pobíhá několik děvčat, která vás často vyzpovídají - co si prosíte - ještě dříve, než fronta postoupí natolik, abyste viděli, jaké lahůdky jsou zrovna k mání. Ale žádné starosti. Pokud si na něco ještě dodatečně vzpomenete, obsluhující přidají ochotně do vašeho košíčku to, co žádáte. Ráda tak učiní i pokladní. Když jsem při placení požádala o jednu housku, ochotně vytáhla ruku z pokladny a ponořila ji mezi pečivo. Co jiného ji také zbývalo? Kleště u pečiva nejsou a zákazník náš pán. Mlčela jsem. "Máš co jsi chtěla," myslela jsem si, "pokladní tu není od toho, aby ti podávala housky". Ale houska mi nechutnala. Nechutnala mi ani podruhé. Moje housky už úhledně spočívaly v košíčku, pod sebou dva pomeranče a sýr. Pokladní, aby se dostala k tajemství, které pod sebou housky skrývaly, musela je vzít do rukou. Zase ji nic jiného nezbývalo.

Nepochybuji o tom, že všechny zaměstnankyně bufetu mají platný zdravotní průkaz. Nechápu ale k čemu, když tento doklad nevlastní pomeranče, grepy, natož bankovky či mince.

Marcela Klíčová

VÝSTAVY

Čtení o dávném Brně

V Měnínské bráně je do konce února otevřena expozice Čtení o dávném Brně. Najdete na ní nejen knihy a historické dokumenty o Brně, ale i historické fotografie města od J. Kunzfelda z přelomu století. Na výstavě jsou představena rovněž díla minulých i současných autorů, pocházejících z Brna. Výstava je otevřena každý den od 9 do 17,30 hodin.

(mar)

●

Pocta Milanu Zezulovi

- je název výstavy prací brněnského výtvarníka, kterou máte možnost ještě do konce ledna zhlédnout v Galerii G v Divadle bratří Mrštíků v Brně. Na výstavě jsou prezentovány především obrazy, které Milan Zezula vytvořil v posledních měsících svého života (zemřel loni v létě). Výstavu 8. ledna zahájil Dr. Antonín Přidal, na vernisáži byl přítomen i rektor VUT Prof.Ing.Emanuel Ondráček, CSc.

(mar)

●

Bude Vás zajímat

České královské korunovační klenoty budou vystaveny ve Starém paláci Pražského hradu od 29. ledna do 7. února. Pro veřejnost bude otevřeno ve všední dny vždy od 10 do 16 hodin, v sobotu a v neděli od 10 do 17 hodin.

● KONKURS ● KONKURS ●

"Rektor Vysokého učení technického v Brně vypisuje konkurs na místo

kvestora.

Požadavky :

vysokoškolské vzdělání ekonomického směru, právního nebo technického zaměření,

znalosti a zkušenosti v hospodářském řízení a financování,

znalost jazyků,

právní a podnikatelské vědomí,

vztah k vysokoškolské problematice,

morální a trestní bezúhonnost.

Přihlášky se přijímají do 31.1.1993 na personálním útvaru rektorátu VUT v Brně, Kounicova 67a. K přihlášce je třeba přiložit životopis, doklady o vzdělání a odbornosti, alespoň dvě reference.

Nástup 15.2.1992 nebo dle dohody. Podrobnější informace lze získat na sekretariátě rektora VUT v Brně, tel. 754 209."

SDĚLENÍ REDAKCE

Děkuji za všechny Vaše ohlasy na poslední číslo VUT NEWS.Skutečně všechny mě potěšily a mohu Vás ubezpečit, že žádné Vaše názory, jak se budete moci přesvědčit v přístích číslech, nezapadnou.

Jedním z nejčastějších námětů Vašich telefonátů i osobních setkání byl název našich novin. Nejste s ním spokojeni. Ani mně se název nelíbí a souhlasím s Vámi, že různé amerikanismy a germanismy si můžeme až příliš často přečíst na štítech našich obchodů.

Proto se redakční rada ve shodě s vedením školy rozhodla název novin změnit. Posílejte nám, prosím, do redakce návrhy na vhodné, výstižné označení novin. Počítáme i se změnou hlavičky novin (čekáme, jak dopadne soutěž o znak VUT) a při té příležitosti bychom chtěli dát novinám nové - věřím, že hezčí jméno. Těšíme se na Vaše návrhy.

(mar)

REDAKČNÍ RADA

V posledním čísle VUT NEWS jsem Vás požádala, abyste do redakce posílali tipy na spolupracovníky, kteří mají zájem pracovat v redakční radě.

Vaše návrhy jsou v redakci stále vítány - redakční reda bude zatím pracovat ve složení: PhDr. Tomáš Čermák - vedoucí Nakladatelství VUT, Prof. Ing. Přemysl Janíček DrCs. - FS, Ing. arch.PhDr. Karel Schmeidler, CSc. - FA.

(mar)

VUT NEWS - vydává Nakladatelství VUT v Brně - vedoucí PhDr. Tomáš Čermák. Redaktorka Marcela Klíčová -Technická 2 - budova A2, 2.poschodí, dveře č. 206, 616 69 Brno, telefon 714 2747. Sazba a tisk Nakladatelství VUT.